

hiánycikk lett a becsületesség, az őszinteség, a tisztesség, a barátság, a szeretet a joság, akkor keveset valósítottál meg ebből az ígéretből. Érted-e, hogy egy jobb, igazibb, emberibb élet megszületésének lehetőségét is kiszorította belőled egyéni kényelmed, mint a betlehemiek-ből akkor Jézus születésekor, amikor nem volt helye. Fél-sz-e, mint a pásztorok? Önmagadat a bölcsek kövének, a világ igazságának tartod-e? Látod-e, hogy milyen heródesien kétszínű lett az ember és ember közti viszony? Ha igen, akkor tudod, hogy a világ legnagyobb ajándéka az, amit Isten ígért Jézusban neked és a te gyermekeidnek. Minden karácsonykor ígéretere figyelmeztet Isten, hogy akaratot támasszon bened a megvalósítására. Reád bízta Isten, s mindazokra, akik előttünk jártak és utánunk jönnek, s minden jóakarátú emberre. Megvalósíthatod, ha tudsz szólni ma is: jertek, menjünk el mind Jézusig, menjünk, mint a pásztorok, bölcsek és a keleti királyok. Mind! Senki se maradjon ki ebből, mert a holnap nem magánügyünk, hanem közügy, mint a boldog karácsony. A te ügyed és az Istené. Közügy, hogy legyen béke és jóakarát, emberséges őszinte szeretet és így dicsőség Istennek. Érezzed: tied az ígélet, de a tied a megvalósítás is. Adjon az Isten erőt és egészséget, hogy legyen sok boldog karácsonyunk a hétköznapokon is. Amen.

Prédikáció - Vázlatok

REZI ELEK

AZ ISTENSZERETET ELŐFELTÉTELE

1Jn 4,20

A vallásos ember sajátos törekvése Isten közelségébe kerülni. (E cél érdekében különböző utakat, módokat és alkalmakat keres.) Istenhez való viszonyulása a történelem folyamán a vallási igazodásnak számtalan formáját mutatja. A félelem a kiszolgáltatottság, a rettegés érzésétől a szeretetig hosszú utat járt be az ember a vallás világában.

Jézus tanította meg az emberiséget arra, hogy az Istenhez való közeledés legmegfelelőbb formája a szeretet. Ezért hangsúlyozta: „Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, teljes lélekből, és teljes elmédből és teljes erődből” (Mk 12,30).

Boldog az az ember, aki el tudja mondani, hogy teljes szívvel, lélekkel, elmével és minden erejével szereti Isten. Azonban az Isten iránti szeretetnek van egy előfeltétele, úgy is mondhatnánk próbaköve, s ez nem más, mint az embertárs iránti szeretet. Ezt az előfeltételt az első jánosi levél írója így fogalmazta meg: „Ha azt mondja valaki, hogy: Szeretem az Istent, és gyűlöli a maga atyafiát, hazug az: mert aki nem szereti a maga atyafiát, akit lát, hogyan szeretheti az Istent, akit nem lát?”

Elsődleges fontosságú célunk felismerni, hogy ki a felebarát és milyen kell legyen viszonyulásunk iránta, mert ez előfeltétele az Istenhez való közeledésünknek.

Az emberi élet sohasem lehet öncélú, mert az öncélúság önmagában véve értéktelen. Igazi életünk túl kell mutasson önmagunkon és bele kell simuljon mások életébe. A „mások” alatt mi nem csupán a hozzánk közelebb állókat: szülőt, gyermeket, élettársat értjük, nem is csupán a velük egy hiten levőket, hanem minden egyes ember. Ez abból a felismerésből fakad, hogy mindnyájan egy Atyának vagyunk a gyermekei, amint Pál apostol kifejezte: „És az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakozzanak a földnek egész színén, meghatározván eleve rendelt idejüket és lakásuknak határait” (ApCsel 17,26).

Jézus a könyörülő szamaritánus példázatában érzékeltette, hogy ki az igazi felebarát (Lk 10,29—37). Az ő tanítása ma is időszerűen hangzik felénk embertársi viszonyulásainkban. Bármit is mondjanak az emberről — természetéről, intelligencia szintjéről, tudatformálódásáról — egy bizonyos: nekünk emberségünk megélésében szamaritánusi lélekre van szükségünk. E lélek nagysága abban áll, hogy érdek nélkül, önzetlen módon szeresse embertársát. Sokatmondó József Attila figyelmeztetése: „Hiába fűrösztöd önmagadba, csak másokban moshatód meg arcodat”.

A felebaráti szeretet fokmérője az Isten iránti szeretetnek is. Valótlanságot állít az az ember, aki azt mondja: szereti az Istent, de felebarátját gyűlöli. A felebaráti szeretet megélése kizárja az ember közti minden elválasztó, megkülönböztető korlátot, ellentétet, akadályt. Biztosítja nemcsak az egymás mellettélést, hanem az egymásért való életet is. Ámen.

LELKI MÉLTÓSÁG

Mt 5,5; 11,29

A Hegyi beszédben elhangzó jézusi ígéret az első hallásra különösnek tűnik. Tudjuk, hogy a szelidségnek az életben általában nem tulajdonítanak nagy értéket. Elvárjuk a szelidlelkűséget a gyermektől, de ezt az igényt nem szoktuk vonatkoztatni a felnőtt emberre. Aki erőlyesen lép fel és nem tűr el semmi sértést, azt derék embernek, ellenben ha valaki nem azonnal válaszol és védekezik, amikor jogtalanság éri, gyáva embernek tartják.

Ez a szemlélet onnan fakad, hogy a szelidségen általában gyengeséget, gyávaságot szoktak érteni, amelyet nemhogy erénynek tekintenek, de egyenesen lenézik, elutasítják, sőt megvetendőnek tartják. A szelidségnek ilyen értelmezése azonban távol áll annak igazi jelentésétől.

A szelidség az önmaga felett uralkodni tudó, kiegyensúlyozott lelkiületű és józan gondolkodású ember ismertető jegye. Azé, aki cselekedeteiben a jó mellett dönt, hallgat lelkiismerete igénlő, vagy nemet mondó szavára, aki mielőtt cselekedne, számot vet önmagában cselekedete következményeivel. Ez az ember, ha sértés, méltánytalanság is éri, mérlegelni tudja az arra adandó válasz eredményét. Az ilyen

embernek nem nyílik azonnal szitkozódásra a szája, nem lendül ütésre a karja; mindez azonban nem akadályozza meg őt abban, hogy az esetleges sértésre ne adjon választ józan gondolkodással és emberhez méltóan.

Mindezekből kitűnik, hogy a szelidség egy rendkívüli lelki erő, lelki nyugodtság, méltóság, amely igénybe veszi teljes emberségünket. Mert vajon mihez kell több erő, ahhoz-e, hogy haragra lobbanjunk, amikor sértés, rágalmozás, bántás ér, vagy hogy csendesek, nyugodtak, kiegyensúlyozottak maradjunk, megőrizve emberi méltóságunkat? Kétségtelen, a szelidséget nem a szavak sokaságával és súlyával lehet bizonyítani, hanem az adott helyzetben megnyilatkozó cselekedettel.

Ezt érthette a szelidség alatt a názáreti Jézus is, aki minden idők emberéhez szólt: ... „tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok: és nyugalmat találtok a ti lelkeiteknek”.

Jézus megnyilatkozása tulajdonképpen válasz életünk azon kérdésére; hogyan kell szelíd lelkű emberként cselekedni? Az ő élete és tanítása példa minden idők szelídlelkű emberének. Ő lelki méltósággal élt és tanított. Ezt akkor sem vesztette el, amikor szülőfalujában melőzték, vagy amikor kereszttel a vállán haladt a Golgota felé. Csendes nyugodt maradt a farizeusok, írástudók rágalmozásaival szemben is. De szelidsége nem gátolta meg abban, hogy következetes legyen, látjuk ezt akkor is, amikor kiűzte a templomból a galambárusokat és a kereskedőket.

Ezzel a lelkülettel egy nagy lehetőséget tárt fel előttünk: a szelídlelkűség megvalósításának lehetőségét és értékét. Ez a szelídlelkűség boldogságunk elengedhetetlen tartozéka.

A szelídlelkűsége, lelki méltóságra, naponként szükségünk van. Az az ember aki nem tud uralkodni indulatán, nem bír semmit elviselni, nem tud megértő lenni még a szinte lehetetlennek látszó helyzetekben is, gyakran mond, vagy tesz olyant, amelyet később sajnál. De azokat a szavakat, cselekedeteket, amelyeket pillanatnyi fellobbanásaink, indulataink közt mondunk és teszünk, később alig lehet feledtetni. Lám mennyire időszerű a jézusi tanítás, hogy ne nehezítsük meg együttélésünket.

Nem véletlen Jézus ígérete a szelídlelkű emberek felé: „ők örökségül bírják a földet”. Mert az élet csak békességben, nyugalomban, jószándékban, megértésben haladhat előre, ezek pedig a szelidség konkrét megnyilvánulásai.

Törekedjünk a szelíd lelkületre, olyan lelki méltóságra, amely az önismereten túlmutatva egybekapcsol az egyetemes emberszeretet megélésének áldott alkalmával. Ámen.

LÁTSZAT ÉS VALÓSÁG

Mt 6, 3—4

Életünk a látható és a láthatatlan világba gyökerezik. E kettő sajátos kölcsönhatásban teljesedik ki, termi meg a maga gyümölcsét, Amennyire fontos és lényeges a látható világban való helyes tájékozódás, éppen annyira fontos a láthatatlan világban; a lélek és szellem világában való tudatos és célszerű tájékozódás is. Erre utal közvetve Jézus kijelentése is: „Mert mit használ az embernek, ha az egész vilá-

got megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall? Avagy micsoda váltságot adhat az ember az ő lelkéért" (Mt 16,26).

Az egyénnek akár a látható, akár a láthatatlan világban való tájékozódását egyetlen mércével tudjuk lemérni: a cselekedettel!

A cselekedet erkölcsi értékét nem az elért eredménnyel mérjük. A jó, önmagába véve is jó, akár jár siker a nyomában, akár nem. A jézusi evangéliummal semmi sem állana nagyobb ellentétben, mint az emberi cselekedetnek a siker szempontjából való értékelése.

Az élet igazolja, hogy egy cselekedet lehet akkor is erkölcsileg értékes, ha eredményét csupán csak megközelítette, sőt még akkor is, ha azt nem is érte el. Pl. egy orvos azon fáradozik, hogy megmentse beteg embertársát. Mindent megtesz, fáradozása mégis sikertelen marad és a beteg meghal. A kitűzött eredmény el nem érése nem csökkenti cselekedete erkölcsi értékét.

A cselekedet minden esetben tükrözi azt, hogy a lélek hogyan nyilvánul meg a külsőben. Ezt könnyebben tudjuk értékelni. Ellenben fordítottjának az értékelése az, hogy a külső hogyan nyilvánul meg a belsőben, a lélekben már nehéz feladat, vagy egyszerűen nem is mérhető fel, mert azt az egyén csak önmaga számára dolgozza fel és legtöbb esetben csak önmagának adja tudomásul.

A kérdés súlypontja azonban az, hogy vajon az egyén cselekedete igazán, tisztán, őszintén tárja-e fel belső, lelki életét, gondolatainak, érzelmeinek valóságát? Vajon mindaz, amelyet kinyilvánít nem látszat, egyéni önző cél, és szándék szolgálata megszólaltatása?

E gondolat vezet el a felolvasott bibliai versek mondanivalójához: „Te pedig, amikor alamizsnát osztogatsz, ne tudja a te balkezed, mit cselekszik a te jobb kezed; Hogy a te alamizsnád titkon legyen; És a te Atyád, aki titkon néz, megfizet néked nyilván”. A bibliai versek a külsőségekről, a látszatról, a benső, a lélek értékelésére hívják fel a figyelmet. Olyan cselekedetre, amely képmutatás nélküli, őszinte, és a lélek mélységeiből fakadó.

Jézus az emberek a kívülről jövő hit és a külső vallásosság helyett, a belülről jövő hitet és a lélekből fakadó vallásosságot tanította. Az ókori vallások ugyanis általában a külsőre tekintettek, ezért óv Jézus a farizeusok magatartásától, akik a látszatot tették az erkölcs és a vallás alapjává. Tanításában legfőbb mérték az a cselekedet, amely Isten akaratához igazodva a lélekből fakad és a lelkiismerettel összeegyeztethető. Határozottan állítja, hogy az olyan alamizsnaadás, amelyet azért gyakorol az ember, hogy mások is lássák nem éri el célját: „Elvették jutalmukat” — mondja. De amikor titkon történik, belső lelkiismereti indítékből, akkor Isten megjutalmaz érte.

Jézus nem arra helyezi a hangsúlyt, hogy kinek kell alamizsnát adni, ezt a döntést reánk bízva, hanem arra hogy hogyan. „Ne tudja a te balkezed, mit cselekszik a te jobb kezed” — szól átvitt értelemben. Felhívásban benne van, hogy a látszat helyett, az igazi emberi értékeket keressük, és cselekedeteinkben ne legyünk képmutatók. Igazi értékeinket ne pazaroljuk el a hiábavalóságok vásárterein, s hadd érezzük meg azt a „szálat”, amely „lélektől-lélekgig feszül.”

Jézus tanításának igazsága annak értékében rejlik. Az általa hirdetett út, az evangéliumi ember útja, a Te utad, mindnyájunk útja.

Jézus int, figyelmeztet, hogy önmagunk felé forduljunk, és a látszat, a külsőséges megnyilvánulások helyett benső lényünk összességét adjuk cselekedeteinkben. Ámen.

A TERMÉSZET ISTENRŐL BESZÉL

Zsolt 1,1—3

A természet Istenről beszél. Az Ő munkáját látjuk a teremtésben és a gondviselésben egyaránt. A búzaszemtől a mindennapi kenyérig Isten segít és vezet minket. Ezért vagyunk boldog emberek, akik az Úr törvényében gyönyörködni tudnak. Áldott embernek érezzük magunkat, ez a hit és tudat érzékelteti velünk, hogy Isten szeret minket. Olyanok vagyunk az ő kertjében „mint a folyóvíz mellé ültetett fa, amely idejében megtermi gyümölcsét és nem hervad el a lombja”. Ezért az Isten iránti hála és a jövő iránti reménység tölti be hitünket, ha a természet világában Istennel találkozunk, vagy abban önmagunk életét vizsgáljuk.

Isten a természet bölcsőjébe formálta az embert, s ez a hit elkísér mindnyájunkat a koporsóig.

A természet az ember számára létforrás, folyóvíz, amely felé életet szomjazó gyökereinket növesztjük. De ezen túl az Isten világát visszatükröző, lelkünknek szemléltető eszköze is. A természetet vizsgálva, önmagunkkal találkozunk abban.

A természetet a nagyság törvénye vezérli. Az ember is naggyá kíván lenni, de ehhez a természet világából is magunkévá kell tennünk bizonyos törvényeket.

Ott vannak például a mamutfák. Vannak közöttük több mint 4000 éves példányok. Bibliai korról szemléltetve ez az idő azt jelenti, hogy amikor Ábrahám megkezdte vándorlását, már akkor zöldelltek. A jelenben magasságuk közel 100 m, törzsiük átmérője országút szélességű. Mi a titka életkoruknak, nagyságuknak?

Olyan egyenesen állnak, mintha függőőnnal állították volna oda őket; ha nem állnának ily egyenesen, saját súlyuk már rég ledöntötte volna őket. Az ószövetségi próféták is Isten igazságosságát a függőőnnal szemléltették. Az embernek oly egyenesen kell állania Isten és a világ előtt, mint e természeti, csodaszámba menő teremtményeknek. Ezt az egyenességet és függőséget erkölcsi értelemben istenfiúságunk, lelki életre teremtett mivoltunk kéri tőlünk. A bűn és a bűnösök tanácsa elhajlít Istentől. A lelki nagyság tehát csak azoknak jutalma, akik Isten törvényében gyönyörködnek és benne egyenesen állnak.

E fák kérge olyan sajátos savat termel ki magából, amely távol tart minden kártevőt. Ez a tulajdonság képezi egészségük és erejük titkát. A keresztény embernek is rendelkeznie kell hasonló tulajdonsággal. Felénk is sokszor ágaskodik a kísértés, a véték. A mi életünk fája is ki kell termelje a megfelelő ellenszereket, hogy egészségesen és életerőnk teljében növekedhessünk Isten felé.

A mamutfáknak megvan az a tulajdonságuk is, hogy a vezérágaik csúcsait minden vihar után újra növesztik. A keresztény életében ez a képesség a hitet és reménységet veszi igénybe.

Végül ezek a különleges óriásfák, csak csoportokban fordulnak elő. Ez megmaradásuk utolsó titka. Az ember is társas lény, senki sem élhet önmagának. „Ha egy tenyérnyi földet mos el a tenger, Európa azzal is kisebb lesz.” Felelősek vagyunk egymásért, csak közösségben maradhatunk meg, ha kölcsönösen tartjuk egymást! Amen.

BIBLIAI FOGALMAK

SZABADSÁG

- 2Kor 3,17 Az Úr pedig lélek, és ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.
- Jn 8,32 Megismeritek az igazságot és az igazság megszabadít titeket.
- Jn 8,36 Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek.
- Róm 6,18 Miután tehát megszabadultatok a bűntől, az igazság szolgálivá lettetek.
- Róm 8,21 A teremtett világ maga meg fog szabadulni a romlandóság szolgáltságából arra a szabadságra és dicsőségre, amelyben Isten gyermekei részesülnek.
- Gal 5,1 Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgáltság igájába fogni.
- Jak 1,25 De aki a szabadság tökéletes törvényébe tekint bele, ... azt boldoggá teszi cselekedete.
- Jak 2,12 Úgy beszéljétek és úgy cselekedjétek, mint akiket a szabadság törvénye ítél meg.
- Róm 8,2 Az élet Lelkének törvénye megszabadított téged Krisztus Jézusban a bűn és a halál törvényétől.
- Gal 5,13 Mert ti testvéreim, szabadságra vagytok elhiva; csak-hogy a szabadság ne legyen alkalom a testnek a bűnre, hanem szeretetben szolgáljatok egymásnak.
- Kol 3,8 Most azonban vessétek el magatoktól mind ezt: a haragot, az indulatot, a gonoszságot az istenkáromlást és sátokból a gyalázatos beszédet.

TÜRELEM

- Jak 1,3 Hitetek próbája állhatatosságot eredményez.
- Zsid 6,11—12 De kívánjuk, hogy közületek mindenki ugyanazt az igyekezetet tanúsítsa mindvégig, amíg a reménység egészen be nem teljesedik, hogy ne legyetek restek, hanem kövessétek azokat akik hit és türelem által öröklük az ígéretek.
- Ef 4,1—2 Éljetek méltón ahhoz az elhivatáshoz, amellyel elhivatottok, teljes alázatossággal, szelidséggel és türelemmel; viseljétek el egymást szeretettel.
- 1Thessz 5,14 Legyetek türelmesek mindenki iránt.